

DORiN.7126.4.11.2023

Olsztyn, 24 kwietnia 2023 r.

Wzorem lat poprzednich przypominam o bezpiecznym i właściwym stosowaniu środków ochrony roślin, w sposób nie stwarzający zagrożenia dla zdrowia człowieka, zwierząt oraz środowiska.

Ochrona roślin jest niezbędnym i stałym elementem produkcji roślinnej stabilizującej plonowanie roślin a także gwarantującym uzyskanie wysokiej jakości plodów rolnych. Poważnym argumentem, potwierdzającym konieczność stosowania ochrony roślin, jest znaczne ograniczenie strat powodowanych przez organizmy szkodliwe. Niezbędna w produkcji roślinnej chemiczna ochrona roślin może jednak powodować, przy niewłaściwym zastosowaniu, zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt czy środowiska.

Dlatego niezwykle ważnym jest umiejętne korzystanie ze środków ochrony roślin, w taki sposób, aby zagrożenie to eliminować bądź ograniczyć do minimum.

W obliczu rosnącego zagrożenia dotyczącego zmian klimatu oraz degradacji środowiska Unia Europejska podjęła zakrojone na szeroką skalę działania w ramach planu na rzecz zrównoważonej gospodarki, czyli tzw. **Europejskiego Zielonego Ładu**. Centralne miejsce w ramach Zielonego Ładu zajmują strategia na rzecz różnorodności biologicznej i strategia „**od pola do stołu**”, które kładą nacisk na nową i lepszą równowagę między przyrodą, systemami żywnościowymi a różnorodnością biologiczną, aby chronić zdrowie i dobrobyt obywateli. Ponieważ stosowanie pestycydów w rolnictwie skutkuje zanieczyszczeniem gleby, wody i powietrza, Komisja Europejska podejmie działania, aby zmniejszyć stosowanie pestycydów chemicznych i związane z nimi zagrożenia oraz zwiększyć udział rolnictwa ekologicznego.

Niewątpliwie działaniem, które może pomóc przynieść oczekiwane skutki jest świadome i odpowiedzialne stosowanie środków ochrony roślin.

Jakie są obowiązki stosujących środki ochrony roślin?

Osoby fizyczne, prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, w których władaniu znajdują się grunty, rośliny, produkty roślinne lub przedmioty lub środki ochrony roślin oraz stosujący środki ochrony roślin, w tym użytkownicy profesjonalni (osoby

fizyczne, które stosują środki ochrony roślin w celach innych niż własne niezarobkowe potrzeby, w szczególności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej, w tym w rolnictwie i leśnictwie), zobowiązani są do przestrzegania obowiązujących przepisów¹.

Stosowanie środków ochrony roślin obejmuje stosowanie ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin oraz dobrej praktyki ochrony roślin, w której zabiegi z użyciem środków ochrony roślin są dobierane, dawkowane i planowane tak, aby zapewnić akceptowalną skuteczność przy minimalnej niezbędnej ilości zastosowanych środków ochrony roślin z uwzględnieniem miejscowych warunków oraz zwalczania metodami mechanicznymi i biologicznymi. Ze względu na ochronę środowiska naturalnego, a także zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia ludzi począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r., obowiązkiem wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin jest stosowanie zasad integrowanej ochrony roślin.

Integrowana ochrona roślin jest to sposób ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi polegający na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, w szczególności metod niechemicznych, w sposób minimalizujący zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska. Szczegółowe wymagania dotyczące integrowanej ochrony roślin zostały określone w rozporządzeniu².

Przed zastosowaniem chemicznej ochrony roślin należy wykorzystać wszystkie dostępne działania i metody ochrony przed agrofagami aby ograniczyć stosowane pestycydy. Zapisy kładą silny nacisk m.in. na stosowanie płodozmianu, odpowiednich odmian, przestrzegania optymalnych terminów, stosowania właściwej agrotechniki, nawożenia oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych. Wymogiem jest również ochrona organizmów pożytecznych oraz stwarzanie warunków sprzyjających ich występowaniu, w szczególności owadów zapylających i naturalnych wrogów organizmów szkodliwych.

Jednym z najpoważniejszych czynników plonotwórczych są zapylacze. Dlatego należy tak prowadzić technologie uprawy, aby umiejętnie pogodzić zabiegi ochrony roślin z pożyteczną działalnością tych organizmów.

Zastosowanie chemicznej ochrony roślin powinno być poprzedzone działaniami monitoringowymi w uprawie oraz podparte odpowiednimi instrumentami naukowymi i doradztwem.

Sygnalizowanie wybranych organizmów szkodliwych nadzoruje Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu, a informacje o pojawieniu się tych organizmów zamieszczane będą w serwisie Platforma Sygnalizacji Agrofagów, dostępnego pod adresem: <https://www.agrofagi.com.pl/>.

Szczegółowe informacje dotyczące integrowanej ochrony roślin wraz z pomocnymi narzędziami, takimi jak metodyki integrowanej ochrony roślin, poradniki, systemy wspomagania decyzji zostały zamieszczone na stronie MRiRW <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/integrowana-ochrona-roslin>.

Zabiegi z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych mogą być wykonywane przez osoby, które ukończyły właściwe **szkolenie w zakresie środków ochrony roślin i posiadają aktualne zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia**. Do zabiegu należy używać **sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który użyty zgodnie z przeznaczeniem nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt, środowiska oraz jest sprawny technicznie i skalibrowany**.

Osoby nie posiadające wymaganych prawem kwalifikacji oraz posiadacze sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, którzy nie mają aktualnego dokumentu potwierdzającego ich sprawność techniczną, powinni zgłosić się do przedsiębiorców/podmiotów wpisanych do odpowiednich rejestrów prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora.

Aktualne wykazy przedsiębiorców/podmiotów są umieszczone na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie pod adresem: <http://piorin.gov.pl/wiorin/warminsko-mazurskie/>

Na ww. stronie umieszczony jest również rejestr przedsiębiorców uprawnionych do wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin a także adresy komórek organizacyjnych (Działów, Oddziałów) Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie. Informacje o środkach ochrony roślin dopuszczonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi do obrotu i stosowania w Polsce są na stronie <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ochrona-roslin>

Bardzo dużym zagrożeniem dla zapylaczy jest stosowanie przez niektórych użytkowników podrobionych środków ochrony roślin.

Stosowanie nielegalnych środków ochrony roślin wiąże się z ryzykiem: utraty plonów, dotacji unijnych, odbiorców, zdrowia i skażeniem środowiska!

Ponieważ walka z podróbkami wymaga współpracy sektora państwowego i prywatnego, w celach informacyjnych opracowane zostały materiały edukacyjne skierowane do użytkowników środków ochrony roślin, które są dostępne na stronie Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin <http://psor.pl/>.

Przekazując powyższe informacje, proszę o przestrzeganie ustalonych prawem zasad, a w szczególności eliminowanie zabiegów środkami ochrony roślin toksycznymi dla pszczół, na kwitnących roślinach (w tym również na uprawach z kwitnącymi chwastami w roślinach uprawnych) lub pokrytych spadzią. W przypadkach, gdy zachodzi konieczność wykonania zabiegu na kwitnących roślinach, należy stosować właściwy dobór środków ochrony roślin, a zabiegi wykonywać poza godzinami lotu (najlepiej wieczorem po zachodzie słońca) z zachowaniem wymaganego dla danego preparatu środka ostrożności dla pszczół.

Co robić w razie podejrzenia zatrucia pszczół?

W przypadku podejrzenia, że wskutek zastosowania środków ochrony roślin nastąpiło ostre zatrucie pszczół, zainteresowany pszczelarz może wystąpić do właściwego ze względu na usytuowanie pasieki **urzędu gminy lub miasta o powołanie komisji**, której działalność ma doprowadzić do uwierzytelnienia zaistniałego faktu.

Do zakresu działania gminy³ należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w ww. sprawach, należy do gminy. Do obowiązków powiatu⁴ należy wykonywanie zadań o charakterze ponadgminnym m.in. z zakresu: ochrony środowiska i przyrody, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego.

W przypadkach koniecznych, na zlecenie poszkodowanego pszczelarza, może być pobrana próbka martwych pszczoł, celem przeprowadzenia analizy na pozostałości środków ochrony roślin. Na stronie internetowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach <http://www.piwet.pulawy.pl/> w zakładce „komunikaty - informacje dla pszczelarzy” znajduje się **INSTRUKCJA POBIERANIA I PRZESYŁANIA PRÓBEK DO LABORATORYJNYCH BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH PRZY PODEJRZENIU ZATRUCIA PSZCZOŁ ŚRODKAMI OCHRONY ROŚLIN. Zadanie 42 „Monitorowanie stanu zdrowotnego i strat rodzin pszczelich w krajowych pasiekach” programu wieloletniego PIWet-PIB na lata 2019-2023.**

W przypadku kiedy działająca w sprawie zatrucia Komisja lub podmiot poszkodowany, uzna za niezbędne pobranie i przekazanie do badania na pozostałości środków ochrony roślin próbek gleby lub roślin, czynności związane z próbkobranem w tym zakresie zostaną wykonane przez przedstawiciela/inspektora WIORiN zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Badania roślin i gleby na pozostałości środków ochrony roślin wykonywane są na zlecenie podmiotu (między innymi) w:

- ✓ Instytucie Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy Terenowa Stacja Doświadczalna Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Białymstoku ul. Chełmońskiego 22, 15-195 Białystok, tel. 85 6753419, 85 6785470, laboratorium@ior.bialystok.pl,
- ✓ Instytucie Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy Zakład Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin ul. Władysława Węgorka 20, 60-318 Poznań, tel. 61 864 91 82, fax 61 864 91 80, klienci.pozostalosci@iorpib.poznan.pl
- ✓ Głównym Inspektoracie Ochrony Rośli i Nasiennictwa, Centralne Laboratorium w Toruniu, Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, ul. Żwirki i Wigury 73, 87-100 Toruń, tel. 56 639 11 18, 56 639 11 10, ci-tor@piorin.gov.pl,
- ✓ Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach Zakład Badania Bezpieczeństwa Żywności, ul. Pomologiczna 13B, 96-100 Skierniewice, tel. 46 834 52 86, Artur.Miszczyk@inhort.pl

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie, z racji sprawowanego nadzoru nad stosowaniem środków ochrony roślin w oparciu o obowiązujące przepisy, równocześnie i niezależnie od działania przedmiotowej Komisji, **dokonyuje urzędowej kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin u podmiotów podejrzewanych o dokonanie zatrucia**, a w wypadku stwierdzenia nieprawidłowości stosuje przewidziane przepisami prawa sankcje karne.

Znaczenie roślin dla funkcjonowania naturalnych ekosystemów, które stanowią podstawę łańcucha pokarmowego, rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego, a także szeregu gałęzi gospodarki, jest niezaprzeczalne.

Przekazując powyższe informacje wyrażam nadzieję, że przyczynią się one do zwiększenia bezpieczeństwa związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin w produkcji roślinnej, w tym w szczególności do skuteczniejszej ochrony owadów zapylających.

WARMIŃSKO-MAZURSKI WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR OCHRONY ROŚLIN
I NASIENICTWA W ALSZTYNIE
Barthłomiej Wasilewski

¹ Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2023 r. poz. 340), która służy stosowaniu:

a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. do-tyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.) oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1107/2009, w szczególności w sprawach zezwoleń i pozwoleń w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu,
b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kon-troli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.) oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych na podstawie rozporządzenia 2017/625, w odniesieniu do obszaru, o którym mowa w art.1 ust. 2 lit. h rozporządzenia 2017/625, w zakresie środków ochrony roślin

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie integrowanej ochrony roślin (Dz. U. z 2013 r. poz. 505)

³ Art. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40)

⁴ Art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526)